

Onderwijs- en Examenprogramma cohort 2024

Informatie voor studenten van de opleiding

Pedagogisch Medewerker Kinderopvang
<i>Niveau 3</i>
<i>Leerweg: BBL</i>
<i>Crebonummer kwalificatie: 25486</i>

MBO

Krea bo futuro

Inhoudsopgave

1. Welkom op MBO Bonaire!	4
2. Algemene informatie.....	5
2.1 Hoe ziet een MBO opleiding op MBO Bonaire eruit?.....	5
2.2 Begeleiding op MBO Bonaire	7
3. Opleidingsinformatie Pedagogisch medewerker kinderopvang	8
3.1 Algemeen opleidingsoverzicht	8
4. Het onderwijsprogramma	9
4.1 Onderwijsprogramma (leerjaar 1).....	10
4.1 Onderwijsprogramma (leerjaar 2).....	10
4.2 Onderwijsprogramma (leerjaar 3).....	11
4.2 Lessentabel en uren van jouw opleiding	12
5. Ontwikkelingsgericht toetsplan	14
6. Studietoetsadvies en overgangstoetsadvies.....	17
6.1 Studietoetsadvies	17
6.2 Overgangstoetsadvies	17
7. Diploma eisen en Examenprogramma	19
7.1 Wettelijke eisen voor het MBO diploma.....	19
7.2 Uitwerking wettelijke eisen voor diplomering in beslissingsregel voor dit examenplan.....	19
7.3 Examenplan: Overzicht examenonderdelen	20
7.3.1 Beroepsgerichte examenonderdelen	20
Vaststelling resultaat per kerntaak.....	21
7.3.2 Examenonderdelen generieke eisen voor taal en rekenen.....	22
7.3.3 Onderdelen Loopbaan en Burgerschap.....	23
7.3.4 Beroepspraktijkvorming (bpv)	23
7.3.5 Keuzedelen	24
8. Belangrijke informatie over examens	26
8.1 Examenreglement	26
8.2 Herkansingen.....	26
8.3 Aangepaste examens	26
8.4 Vrijstellingen.....	26

Vastgesteld op 1 augustus 2024

door de examencommissie

namens het Bevoegd Gezag van MBO Bonaire

1. Welkom op MBO Bonaire!

Dit is de onderwijs- en examenregeling (OER) van jouw opleiding. Dit OER is leidend voor jouw opleiding op MBO Bonaire. In dit OER vind je zowel algemene informatie over het MBO als specifieke informatie over jouw opleiding. In de algemene informatie lees je hoe opleidingen op het MBO Bonaire in elkaar zitten, op welke manier jij als student begeleid wordt bij ons en bij wie je terecht kunt met vragen.

In de opleidingsinformatie vind je informatie over het programma van jouw opleiding. Alle leeractiviteiten die er tijdens jouw opleiding worden aangeboden vind je in het onderwijsprogramma, een overzicht van alle toetsen, vind je in het toetsplan en een overzicht van alle examens vind je in het examenplan. In het examenplan staat ook welke examens meetellen voor jouw diploma.

Dit OER blijft jouw hele opleiding geldig. Indien er wijzigingen zijn in dit OER wordt je op tijd geïnformeerd door de opleiding. De meest actuele versie van het OER van jouw opleiding kun je vinden op www.mbobonaire.com.

2. Algemene informatie

2.1 Hoe ziet een MBO opleiding op MBO Bonaire eruit?

Een MBO opleiding op MBO Bonaire heeft de volgende onderdelen:

- Theorie- en praktijklessen over het beroep
- Stage (dit noemen we in het MBO BPV of beroepspraktijkvorming)
- Keuzedelen over het beroep, speciale vaardigheden, taal en/of culturele context
- Loopbaan en burgerschap
- Nederlands
- Rekenen
- Engels (niet bij alle opleidingen verplicht)
- Andere talen (niet bij alle opleidingen verplicht)

De theorie- en praktijklessen over het beroep

De lessen op school gaan over de theorie en praktijk van jouw toekomstige beroep. Je krijgt verschillende vakken waarbij je niet alleen uit boeken leert, maar ook oefent in de praktijk. De theorie en de praktijklessen worden gegeven op school, maar vinden ook plaats buiten de school. Je gaat bijvoorbeeld op excursie of krijgt les op een bedrijfslocatie. Voor de meeste vakken moet je ook huiswerk maken en zelfstandig oefenen.

De stage (BPV)

De stage is voor het mbo heel belangrijk. Op de stage leer je werken in een bedrijf of organisatie, leren door te doen. Je wordt daarbij geholpen door een begeleider op de stageplek en een begeleider vanuit school. In het BPV handboek van je opleiding vind je alle informatie over jouw BPV.

Keuzedelen

Iedere mbo student volgt ook keuzedelen tijdens de opleiding. Hierin leer je speciale vaardigheden voor jouw beroep. Een keuzedeel kan (deels) op school, in de stage of als huiswerk gegeven worden.

Voor niveau 3: minimaal 720 studiebelastingsuren

Voor jouw opleiding is er een aantal keuzedelen vastgesteld. Soms wisselt het aanbod nog. Het kan ook voorkomen dat jouw opleiding afwijkt van de keuzedeelverplichting door tijd te besteden aan onderwijs in het kader van persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming.

In de tabellen bij 4.1 'Het onderwijsprogramma' zie je bij het onderdeel 'Keuzedelen' welke er wanneer worden aangeboden en welke keuzes je kunt maken. Bij 7.3.5 vind je de examenplannen voor de keuzedelen waar ook alle werkprocessen benoemd worden. Je maakt jouw keuze aan het eind van leerjaar twee.

Je kunt kiezen uit deze twee combinaties van keuzedelen¹:

Pedagogisch medewerker kinderopvang*

A:

1. Ondernemend gedrag
2. Ontwikkelingsgericht werken in de VVE
3. BSO 4 tot 8 jaar

B:

1. Ondernemend gedrag
2. Ontwikkelingsgericht werken in de VVE
3. Specialist babyontwikkeling

* zie volgende pagina

¹ We proberen met ons aanbod van keuzedelen zo goed mogelijk in te spelen op de behoefte van de arbeidsmarkt en onze studenten. Het aanbod van keuzedelen kan hierdoor gewijzigd worden. Uiteraard wordt je hierover tijdig geïnformeerd door school.

** Extra keuzedeel Engels A1/A2*

Engels maakt geen deel uit van de kwalificatie 'Pedagogisch medewerker kinderopvang', maar is echter wél van groot belang als je verder wilt studeren of wilt gaan werken. Daarom krijg je gedurende de opleiding in jaar drie het vak Engels aangeboden. Het betreft een éxtra keuzedeel, dat indien je dit met voldoende resultaat afsluit, op je diploma en cijferlijst komt te staan. Indien je Engels níet met een voldoende resultaat afsluit, heeft dit geen invloed op het behalen van je diploma.

Voor meer informatie: zie de examenplannen voor de keuzedelen achterin deze Oer.

Loopbaan en burgerschap

Tijdens je opleiding volg je ook loopbaan en burgerschap: je krijgt daarin, net als bij andere vakken lessen, toetsen/opdrachten en het telt mee voor je diploma.

Bij LOB gaan de lessen over: jouw kwaliteiten, motivatie en toekomstwensen, het plannen van je loopbaan, het vinden van een passende baan of een vervolgopleiding en het uitbreiden en onderhouden van je netwerk.

Bij burgerschap leer je hoe je actief deel kunt uit maken van de Bonairiaanse samenleving. Je werkt bij burgerschap aan vier dimensies: politiek-juridisch, economisch, maatschappelijk & sociaal en vitaliteit. Je kunt voor LOB en Burgerschap toetsen en opdrachten krijgen die meetellen voor een cijfer. Als student moet je voldoen aan de inspanningsverplichting die de opleiding hiervoor heeft gesteld. Er zijn geen aparte examens, maar je krijgt wel een eindbeoordeling.

Nederlands

In het eerste leerjaar begin je altijd met een test om je niveau te bepalen. Je werkt daarna bij Nederlands aan alle taalvaardigheden (lezen, luisteren, schrijven, spreken, gesprekken voeren) op het niveau dat bij je past. Je krijgt regelmatig oefentoetsen, toetsen voor een beoordeling en verderop in je opleiding maak je ook examens.

Het uitgangspunt is dat je op het niveau van je opleiding examen doet.

Op het MBO Bonaire gelden de volgende niveaus:

- Op niveau 2 doe je examen op niveau 1F of 2F
- Op niveau 3 doe je examen op niveau 2F
- Op niveau 4 doe je examen op niveau 3F

Rekenen

In het eerste leerjaar begin je altijd met een test om je niveau te bepalen. Je werkt daarna bij Rekenen aan alle vaardigheden uit de vijf domeinen. Je krijgt regelmatig oefentoetsen, toetsen voor een beoordeling en verderop in je opleiding maak je ook examens.

Het uitgangspunt is dat je op het niveau van je opleiding examen doet.

Hieronder zie je de vijf **domeinen**, elk op het bijbehorende mbo **niveau** 2, 3 of 4

- Grootheden en eenheden;
- Oriëntatie in de twee- en driedimensionale wereld;
- Verhoudingen herkennen en gebruiken;
- Procenten gebruiken;
- Omgaan met kwantitatieve informatie.

Engels bij opleidingen op niveau 4

Binnen alle niveau 4 opleidingen is Engels een generiek vak. Tijdens de lessen werk je aan alle taalvaardigheden (lezen, luisteren, schrijven, spreken, gesprekken voeren). Ook voor Engels krijg je oefentoetsen, toetsen voor een beoordeling en examens.

Beroepsgerichte talen of rekenen

Naast de generieke lessen krijg je soms te maken met beroepsgericht taal of rekenen. Dit verschilt per opleiding. Het kan drie dingen betekenen:

- Een extra taal die je moet leren om je beroep goed te kunnen doen.
- Beroepshandelingen die je in een andere taal moet kunnen uitvoeren.
- Een hoger niveau voor taal en/of rekenen omdat het nodig is voor je beroep.

Leuk, maar hoe zit het nu voor mijn opleiding?

Blader snel door om te ontdekken hoe jouw opleiding in elkaar zit. Ben je nieuwsgierig welke vakken je krijgt en hoe de lesuren verdeeld zijn? Blader dan snel door naar Hoofdstuk 4 Het onderwijsprogramma.

2.2 Begeleiding op MBO Bonaire

In de opleiding is er persoonlijke aandacht en begeleiding voor jou. De opleiding en daarmee dus jouw loopbaan begint al bij de intake. Je doorloopt een intake en je krijgt een studieloopbaanbegeleider (SLB'er). De SLB'er is jouw mentor. Hij of zij begeleidt je tijdens je opleiding en kijkt samen met jou steeds opnieuw naar jouw kwaliteiten, je wensen en je mogelijkheden voor persoonlijke en professionele ontwikkeling. Voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben, hebben we extra begeleiding. Bijvoorbeeld bij persoonlijke vragen, studievaardigheden of extra ondersteuning bij taal/rekenen. Hiervoor kun je in contact komen met het supportteam. Wat het meest geschikt is voor jou zoeken we samen uit. Bij je SLB'er kun je meer informatie hierover vragen.

3. Opleidingsinformatie Pedagogisch medewerker kinderopvang

3.1 Algemeen opleidingsoverzicht

In onderstaand schema vind je het algemeen opleidingsoverzicht. Hierin zie je in vogelvlucht op wat voor soort MBO opleiding je zit.

Je vindt hierin onder andere de belangrijkste informatie uit het kwalificatiedossier (in het kwalificatiedossier zijn de eisen voor jouw opleiding landelijk bepaald. Je kunt het hele kwalificatiedossier van jouw opleiding vinden op <http://kwalificaties.s-bb.nl/>.) Afkortingen: B=Basis, P= Profiel, K=Kerntaak, W=Werkproces

Dossier	Pedagogisch werk
Crebocode dossier	23183
Versie dossier	Herziening dossiers
Kwalificatie	25603 Pedagogisch medewerker kinderopvang (Niveau 3)
Kwalificatie vanaf	1 augustus 2015
Crebocode kwalificatie	25486

Basisdeel	B1-K1-W1 Inventariseert behoeften en wensen van het kind
Kerntaak 1	B1-K1-W2 Bereidt de uitvoering van activiteiten voor
Begeleiden van kinderen bij hun ontwikkeling	B1-K1-W3 Richt ruimten in ter voorbereiding op activiteiten
	B1-K1-W4 Stemt de werkzaamheden af met betrokkenen
	B1-K1-W5 Stimuleert de ontwikkeling door het aanbieden van activiteiten
	B1-K1-W6 Ondersteunt bij verzorgende taken
	B1-K1-W7 Zorgt voor een veilig pedagogisch klimaat
	B1-K1-W8 Evalueert de werkzaamheden

Basisdeel	B1-K2-W1 Werkt aan de eigen deskundigheid
Kerntaak 2	B1-K2-W2 Werkt aan het bewaken en bevorderen van kwaliteitszorg
Werken aan kwaliteit en deskundigheid	

Profieldeel	P1-K1-W1 Voert gesprekken met de ouders/ vervangende opvoeders en het kind
Kerntaak 1	P1-K1-W2 Stelt een activiteitenprogramma op
Opvoeden en Ontwikkelen van het kind/ de kinderen in de kinderopvang	P1-K1-W3 Maakt een plan van aanpak voor de begeleiding
	P1-K1-W4 Zorgt voor de uitvoering van een dagprogramma
	P1-K1-W5 Biedt persoonlijke verzorging
	P1-K1-W6 Draagt zorg voor huishoudelijke werkzaamheden

Leerweg:	BBL
Instructietaal:	Nederlands
Studielast:	4800 klokuren (3 jaar)
Instroomrechten:	De instroomrechten voor de opleidingen op MBO Bonaire zijn als volgt: Opleidingen niveau 2: Minimaal diploma VMBO basis of een diploma MBO 1 Opleidingen niveau 3: Minimaal diploma VMBO kader, overgangsbewijs van HAVO 3 naar 4 of diploma MBO niveau 2 met minimaal <i>gemiddeld</i> voldoende op alle onderdelen talen/rekenen op 1F Opleidingen niveau 4: Voor een reguliere niveau 4: Minimaal diploma MAVO, overgangsbewijs van HAVO 3 naar 4 of diploma MBO 3 waarbij geldt: niet lager dan 1F op <i>alle</i> onderdelen talen/rekenen Voor een versnelde niveau 4: minimaal <i>gemiddeld</i> voldoende op alle onderdelen talen/rekenen 2F. Aanvullende eis voor aanmelding BBL Een arbeidscontract bij een erkende werkplek met gecertificeerde leermeester en minimaal 16 klokuren per week BPV.
Wettelijk kader:	Voor het Middelbaar beroepsonderwijs in Caribisch Nederland geldt de WEB BES.

4. Het onderwijsprogramma

Op MBO Bonaire is het schooljaar verdeeld in 4 lesperiodes van 9 of 10 weken. Tijdens iedere lesperiode krijg je les in verschillende vakken en thema's en/of ga je op stage (BPV.) In het onderwijsprogramma hieronder zie je hoe de opleiding is opgebouwd. En in de lessentabel daarna kun je zien hoeveel uren les er gepland zijn per vak.

Het onderwijsprogramma en de lessentabel kunnen tijdens jouw opleiding wijzigen. Indien er een wijziging is wordt je hier tijdig over geïnformeerd.

4.1 Onderwijsprogramma (leerjaar 1)

Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Agogische vakken Kennismaking beroep (KMB) Ontwikkelingspsychologie algemeen en Baby (OPI) Huishoudelijke werkzaamheden (HHW) Communiceren met begrip (CMB)	Agogische vakken Ontwikkelingspsychologie Dreumes en Peuter (OPI) Socialisatie (SOC) Persoonlijke verzorging (PVZ)	Agogische vakken Theorie: kind Ontwikkelingspsychologie Kleuter, Jong en Oud schoolkind (OPI) Ontwikkeling stimuleren (OWS) Expressief talent (EXT) (verkort)	Agogische vakken Ontwikkeling stimuleren (OWS) Gezonde leefstijl bij doelgroepen: Voeding, beweging en kinderziektes (GLD) (verkort)
Keuzedelen	Keuzedelen	Keuzedelen -Ontwikkelingsgericht werken met VVE	Keuzedelen -Ontwikkelingsgericht werken met VVE
Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB/Reflectie BPV Burgerschap	Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB/Reflectie BPV	Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB / Reflectie BPV	Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB / Reflectie BPV

4.1 Onderwijsprogramma (leerjaar 2)

Periode 5	Periode 6	Periode 7	Periode 8
Agogische vakken: Methodieken en methodisch werken (MMW) Observeren en rapporteren (OBR)	Agogische vakken: PVA: plan van aanpak	Agogische vakken: Het speciale kind, Opvallend gedrag en sociale kaart (SOS)	Agogische vakken: Het speciale kind, Stoornissen (SKS)
Keuzedelen -Ontwikkelingsgericht werken met VVE -Ondernemend gedrag	Keuzedelen -Ontwikkelingsgericht werken met VVE -Ondernemend gedrag	Keuzedelen -Ondernemend gedrag	Keuzedelen -Ondernemend gedrag
Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB / Reflectie BPV	Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB / Reflectie BPV	Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB / Reflectie BPV	Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB / Reflectie BPV

4.2 Onderwijsprogramma (leerjaar 3)

Periode 9	Periode 10	Periode 11	Periode 12
Agogische vakken: Gesprekken en gesprekstechnieken (GSV) Papiaments in de beroepscontext	Agogische vakken: Leidinggeven op de groep (LGG) Papiaments in de beroepscontext	Agogische vakken: De eigen deskundigheid/zorgen voor kwaliteit (DED) Papiaments in de beroepscontext	Agogische vakken: Verdieping en verrijking op maat Pedagogische visie (PEV) Opvoeden en didactiek (PED) Papiaments in de beroepscontext
Keuzedelen	Keuzedelen	Keuzedelen -BSO 4 tot 8 jaar óf Specialist babyontwikkeling	Keuzedelen
Extra Keuzedelen -Engels in het beroepsonderwijs	Extra Keuzedelen -Engels in het beroepsonderwijs	Extra Keuzedelen -Engels in het beroepsonderwijs	Extra Keuzedelen -Engels in het beroepsonderwijs
Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB / Reflectie BPV	Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB / Reflectie BPV	Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB / Reflectie BPV	Generieke vakken Nederlands Rekenen SLB / Reflectie BPV

4.2 Lessentabel en uren van jouw opleiding

Pedagogisch Medewerker BBL													
BBL	Periode:	Jaar 1 (24-25)				Jaar 2 (25-26)				Jaar 3 (27-28)			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Generieke Vakken													
Nederlands		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Rekenen		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Burgerschap		1											
ICT				1	1								
SLB		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
RPBV		1	1	1	1	1	1	1	1				
Beroepsgerichte Vakken													

Papiaments in de beroepscontext										2	2	2	2
AGO vakken	4	4	2	2	2	2	3	3	3	3	2	3	3
BPV (klokuren)	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Keuzedeel 1 Ondernemend gedrag N3/4					1	1	1	1					
Keuzedeel 2 Ontwikkelingsgericht VVE			2	2	2	2							
Keuzedeel 3 A: BSO óf B: Baby (met AGO)											1		
Extra Keuzedeel: Engels										1	1	1	1
Aantal weken	9	10	9	9	9	10	9	9	9	10	9	9	9
Generieke vakken per week	7	6	7	7	6	6	6	6	5	5	5	5	5
Beroepsgerichte vakken per week	4	4	2	2	2	2	3	3	5	5	4	5	5
Keuzedelen	0	0	2	2	3	3	1	1	0	0	1	0	0
Totaal lesuren per week	11	10	11	11	11	11	10	10	10	10	10	10	10
Totaal (klokuren) BPV per week	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Totaal lesuren per periode	99	100	99	99	99	110	90	90	90	100	90	90	90
Totaal klokuren per periode	74	75	74	74	74	83	68	68	68	75	68	68	68

Opleidingsjaar	1	2	3
Begeleide uren op school (BOT)	298	292	278
BPV	610	610	610
Totaal begeleide uren	908	902	888
Onbegeleide uren (Zelfstandig)	692	698	713
Totaal per jaar	1600	1600	1600
Totaal opleiding	4800		

Om je diploma te behalen moet je voldoende uren maken op school en op de stage en daarnaast doe je regelmatig huiswerk. In de tabel zie je het daarom totaal aantal uren voor jouw opleiding.

BOT: dit is de begeleide onderwijstijd op school (de uren voor lessen, toetsen, examens)

BPV: dit is de tijd voor de verschillende stages

Zelfstandig: dit is de tijd die je zelfstandig besteedt aan huiswerk en leren.

Totaal: dit is alle tijd van BOT, BPV en zelfstandig werken bij elkaar opgeteld.

4 Ontwikkelingsgericht toetsplan

Iedere periode krijg je een of meerdere toetsen die horen bij de vakken waarin je les krijgt. De resultaten die je behaalt voor deze toetsen wegen mee voor de overgang naar het volgende leerjaar en bereiden je voor op de examens. Hieronder zie je per leerjaar welke toetsen je krijgt en wat de weging is voor de overgang naar het volgende leerjaar.

Toetsplan leerjaar 1,2 en 3								
Vak	Periode	Naam toets	Toetsvorm	Duur	Locatie	Weging	Resultaat	herkansbaar
AGO	1	Ontwikkelingspsychologie: Algemeen en Baby	Ontwikkelingspsychologie: Algemeen en Baby	60 min	School / BPV	1	Cijfer	Ja
	1	Huishoudelijke werkzaamheden product	Product	n.v.t	School / BPV	1	Cijfer	Ja
	1	Huishoudelijke werkzaamheden praktijk	Praktijk	30 min	School / BPV	1	OVG	Ja
	1	Kennismaking met beroep	Kennismaking met beroep	15 min	School / BPV	1	B/NB	Ja
	1	Communiceren met begrip	Mondeling	30 min	School	1	OVG	Ja
	2	Ontwikkelingspsychologie: Dreumes en Peuter	Digitaal	60 min	School / BPV	1	Cijfer	Ja
	2	Persoonlijke verzorging product	Product	N.v.t.	School / BPV	1	Cijfer	Ja
	2	Persoonlijke verzorging praktijk	Praktijk	45 min	School / BPV	1	OVG	Ja
	2	Socialisatie	Product	P2	School/BPV	1	OVG	Ja
	3	Ontwikkelingspsychologie: Kleuter en Schoolkind	Digitaal	60 min	School / BPV	1	Cijfer	Ja
	3	Expressief talent	Workshopdag	1 lesdag	School / BPV	1	B/NB	Ja
	4	Ontwikkeling stimuleren product	Product	n.v.t.	School / BPV	1	Cijfer	Ja
	4	Ontwikkeling stimuleren praktijk	Praktijk	2,5 uur	School / BPV	1	OVG	Ja
	4	Gezonde leefstijl bij de doelgroepen	Workshopdag	1 lesdag	School/BPV	1	B/NB	Ja
	5	Observeren en rapporteren	Opdrachten	Periode 5	School / BPV	1	OVG	Ja
	7	Speciale kind: opvallend gedrag en sociale kaart	Opdrachten	Periode 7	School / BPV	1	OVG	Ja
	8	Speciale kind: stoornissen	Opdrachten	Periode 8	School / BPV	1	OVG	Ja
	8	Plan van aanpak product	Product	n.v.t.	School / BPV	1	Cijfer	Ja
	8	Plan van aanpak praktijk	Praktijk	2 uren	School / BPV	1	OVG	Ja

	9	Gesprekken en gesprekstechnieken	Presentatie	20 min	School / BPV	1	OVG	Ja
	10	Leidinggeven op de groep	Digitaal	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	11	Zorgen voor kwaliteit	Praktijk	Periode 11	School / BPV	1	OVG	Ja
	11	De eigen deskundigheid product	Product	n.v.t.	School / BPV	1	Cijfer	Ja
	11	De eigen deskundigheid praktijk	Praktijk	n.v.t.	School / BPV	1	OVG	Ja
	12	Opvoeden, didactiek en pedagogische visie	Praktijk	Periode 12	School / BPV	1	OVG	Ja
NED	1	Eindtoets Spreken	Mondeling	10 min	School	1	Cijfer	Ja
	2	Eindtoets Lezen	Schriftelijk	50 min	School	1	Cijfer	Ja
	3	Praktijkopdracht	Opdracht	90 min	School	1	Cijfer	Ja
	3	Eindtoets Taalverzorging	Schriftelijk	60 min	School	1	Cijfer	Ja
	4	Eindtoets Luisteren	Schriftelijk	50 min	School	1	Cijfer	Ja
	Gemiddelde periode 1 tot en met 4							
	5	Eindtoets Gesprekken	Mondeling	10 min	School	1	Cijfer	Ja
	6	Eindtoets Lezen	Schriftelijk	60 min	School	1	Cijfer	Ja
	7	Praktijkopdracht	Opdracht	90 min	School	1	Cijfer	Ja
	7	Eindtoets Taalverzorging	Schriftelijk	60 min	School	1	Cijfer	Ja
	8	Eindtoets Luisteren	Schriftelijk	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	Gemiddelde periode 5 tot en met 8							
ENG	9	Spreken A1/A2	Mondeling	10 min	School	1	Cijfer	Ja
	9	Schrijven A1/A2	Schriftelijk	60 min	School	1	Cijfer	Ja
	10	Lezen A2	Schriftelijk	80 min	School	1	Cijfer	Ja
	10	Luisteren A2	Schriftelijk	80 min	School	1	Cijfer	Ja
	11	Conversation A1/A2	Mondeling	25 min	School	1	Cijfer	Ja
BUR	1	Blok BBL	Schriftelijk	n.v.t.	School	1	OVG	Ja
K-OND	5	Ondernemend gedrag: Voortgang	Voortgang	P5	School	1	OV	Ja
	6	Ondernemend gedrag: Voortgang	Voortgang	P6	School	1	OV	Ja
K-VVE	3	Voortgang	Voortgang	P3	School / BPV	1	OVG	Ja
	4	Voortgang	Voortgang	P4	School / BPV	1	OVG	Ja
	5	Voortgang	Voortgang	P5	School / BPV	1	OVG	Ja
	6	Praktijkopdracht VVE	Praktijkopdracht	P6	School / BPV	1	OVG	Ja
K-BSO4-8*	11	Excellente BSO 4 tot 8 jaar (jonge schoolkind)	Praktijk	Periode 11	School / BPV	1	OVG	Ja

K-SB*	11	Specialist babyontwikkeling	Praktijk	Periode 11	School / BPV	1	OVG	Ja
ICT**	3	MS Outlook	Digitaal	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	3	MS Word	Digitaal	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	4	MS Excel	Digitaal	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	4	MS PowerPoint	Digitaal	45 min	School	1	Cijfer	Ja
PAP	9	Abilidat Oral	Mondeling	20 min	School	1	Cijfer	Ja
	10	Abilidat Oral	Mondeling	20 min	School	1	Cijfer	Ja
	11	Abilidat Oral	Mondeling	20 min	School	1	Cijfer	Ja
	12	Abilidat Oral	Mondeling	20 min	School	1	Cijfer	Ja
REK	2	Ondersteunende vaardigheden	Schriftelijk	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	3	Toets Verhoudingen	Schriftelijk	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	4	Toets Procenten	Schriftelijk	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	5	Toets Groot- en eenheden	Schriftelijk	45 min	School	1	Cijfer	Ja
	6	Toets 2D en 3D	Schriftelijk	45 min.	School	1	Cijfer	Ja
	7	Toets Omgaan kwant. info	Schriftelijk	45 min	School	1	Cijfer	Ja
SLB	1	Voortgang	Praktijk	9 wkn	School	1	OVG	Ja
	2	Studieadvies	Praktijk	9 wkn	School	1	N/V/P	Ja
	3	Voortgang	Praktijk	9 wkn	School	1	OVG	Ja
	4	Studieadvies	Praktijk	9 wkn	School	1	N/V/P	Ja
	4	Portfolio leerjaar 1	Praktijk	9 wkn	School	1	V/NV	Ja
	5	Voortgang	Praktijk	9 wkn	School	1	OVG	Ja
	6	Voortgang	Praktijk	9 wkn	School	1	OVG	Ja
	7	Voortgang	Praktijk	9 wkn	School	1	OVG	Ja
	8	Voortgang	Praktijk	9 wkn	School	1	OVG	Ja
	8	Portfolio leerjaar 2	Praktijk	9 wkn	School	1	V/NV	Ja
	9	Voortgang	Praktijk	9 wkn	School	1	OVG	Ja
	10	Voortgang	Praktijk	9 wkn	School	1	OVG	Ja
	11	Voortgang	Praktijk	9 wkn	School	1	OVG	Ja
	12	Voortgang	Praktijk	9 wkn	School	1	OVG	Ja
	12	Portfolio leerjaar 3	Praktijk	9 wkn	School	1	V/NV	Ja
BPV	4	BPV1	Praktijk	37 wk	School	1	B/NB	Ja
	8	BPV2	Praktijk	37 wk	School	1	B/NB	Ja
	12	BPV3	Praktijk	37 wk	School	1	B/NB	Ja

*Opmerking bij de keuzedelen: Student maakt keuze tussen K-BSO en K-SB. Alle studenten doen OND en VVE.

**Opmerking bij ICT vaardigheden: Indien alle onderdelen met een score van 70% of hoger zijn afgerond, ontvangt de student een verklaring.

5 Studieadvies en overgangsadvies

6.1 Studieadvies

In het eerste leerjaar krijg je 2x een studieadvies¹ (na periode 2 en na periode 4)². Het docententeam kijkt hierbij naar jouw **resultaten**, je **aanwezigheid**, je **inzet** en **beroepshouding** op school en in het leerbedrijf.

Positief Studieadvies (GROEN)

Als het gewoon goed gaat op school krijg je een positief studieadvies. De docenten vertrouwen erop dat je goed aan het werk bent om jouw diploma te kunnen halen.

Een positief studieadvies krijg je als...

- Het totaal van je beroepsgerichte vakken op school gemiddeld voldoende zijn
- Het totaal van je generieke vakken (de talen, rekenen, loopbaan en burgerschap) gemiddeld voldoende zijn
- Je aanwezigheid op school en stage voldoende is (ten minste 80% aanwezig)
- Je inzet en beroepshouding op school en/of stage goed zijn

Voorwaardelijk Studieadvies (GEEL)

Gaat het niet allemaal goed, dan kun je een waarschuwing krijgen. Er worden dan afspraken met je gemaakt om te verbetering, omdat je anders het diploma mogelijk niet gaat halen. Waar nodig kun je ook extra ondersteuning krijgen, zoals bijvoorbeeld bijles of hulp bij het plannen van je schoolwerk.

Een voorwaardelijk studieadvies krijg je als één of meerdere van onderstaande punten van toepassing zijn:

- Als het totaal van je beroepsgerichte vakken op school gemiddeld onvoldoende zijn
- Als het totaal van je generieke vakken gemiddeld onvoldoende zijn
- Als je aanwezigheid op school en stage onvoldoende is (minder dan 80% aanwezig)
- Als je inzet en beroepshouding op school en/of stage onvoldoende zijn

Negatief Studieadvies (ROOD)

Lukt het na je voorwaardelijk studieadvies niet om te verbeteren, dan kan je uiteindelijk ook een bindend negatief studieadvies krijgen. De school kan dan besluiten dat je met de opleiding moet stoppen.

Een negatief studieadvies krijg je als één of meerdere van onderstaande punten van toepassing zijn:

- Als je al eerder een voorwaardelijk studieadvies hebt gekregen
- Als één of meerdere afspraken die met jou gemaakt zijn niet zijn nagekomen
- Als het resultaat van je beroepsgerichte *en/of* generieke vakken onvoldoende blijft³
- Als je aanwezigheid op school en stage onvoldoende blijft (<80%)
- Als je inzet en beroepshouding op school en/of stage onvoldoende blijft

Onderstaande aspecten worden meegenomen in de besluitvorming:

- Je voldoet aan één of meerdere van bovenstaande criteria.
- Je persoonlijke omstandigheden.
- Je bent besproken in het docententeam en het docententeam is gezamenlijk tot bovenstaande conclusie gekomen.
- Er zijn meerdere begeleidingsmomenten aangeboden.
- Je hebt ten minste 6 weken verbeteringstermijn gehad.

¹LET OP! Dit zijn richtlijnen. De school mag afwijken van deze richtlijnen indien er onderbouwing is.

²De school kan ten alle tijden ervoor kiezen om eerder een studieadvies te geven als daar aanleiding voor is.

³Bij de generieke vakken wordt er rekening mee gehouden of je op de streefniveau werkt of niet.

6.2 Overgangsnormen

De opleiding heeft bepaald wat de overgangsnormen zijn om door te kunnen stromen naar het volgende leerjaar. De overgangsnormen voor jouw opleiding staan hieronder beschreven.

Overgang leerjaar 1 naar leerjaar 2:

Beroepsvakken:

- Theorietoetsen Ontwikkelingspsychologie jaar 1 behaald met gemiddeld een 5,5 of hoger
- Praktijktoets Huishoudelijke werkzaamheden, Persoonlijke verzorging en ontwikkeling stimuleren behaald
- Expressief talent en gezonde leefstijl workshopdagen voldaan
- Voldoende basishouding voor de opleiding
- Beroepspraktijkvorming: Behaald

Generiek:

- Talen & Rekenen: minimaal gemiddeld 5,5
- Nederlands 1F (indien van toepassing): minimaal 6 van de 8 toetsen voldaan
- Burgerschap: Blok BBL behaald
- Ondernemend Gedag: Keuzedeel ondernemend gedrag voldaan

Overgang leerjaar 2 naar leerjaar 3:

Beroepsvakken:

- Praktijktoets Plan van aanpak en examen A, B, C en VVE behaald
- Voldoende basishouding voor de opleiding
- Beroepspraktijkvorming: Behaald

6 Diploma eisen en Examenprogramma

Op de volgende pagina's vind je alle informatie die je nodig hebt om je diploma te behalen. Je vindt hieronder eerst de diploma eisen en op de volgende pagina's het examenprogramma dat hierbij hoort.

7.1 Wettelijke eisen voor het MBO diploma

Om in aanmerking te komen voor het MBO diploma moet je voldoen aan alle 'kwalificatie-eisen.' Dit zijn wettelijke eisen.

Het gaat om de volgende onderdelen:

- Beroepsgerichte eisen: Een voldoende of goed per kerntaak. Voor sommige beroepen zijn er nog extra branche- of wettelijke vereisten.
- Generieke eisen taal & rekenen: Een oordeel per vaardigheid of domein, volgens de eisen die geldend zijn voor het betreffende cohort.
- Loopbaan en Burgerschap: voldoen aan de inspanningseisen van de opleiding.
- Beroepspraktijkvorming (BPV): met een voldoende afsluiten, het leerbedrijf beslist mee over de beoordeling.
- Keuzedelen: examen doen voor alle keuzedelen, het resultaat mag onvoldoende zijn. (NB: vanaf 1 augustus 2016)

7.2 Uitwerking wettelijke eisen voor diplomering in beslisregel voor dit examenplan

Maar wat betekenen die wettelijke eisen nu concreet voor jouw opleiding? Wanneer heb jij je diploma behaald?

Je vindt het antwoord op deze vraag in de tabel hieronder. Voor jouw opleiding op MBO Bonaire geldt dat je moet voldoen aan de volgende diplomeringseisen:

	Onderdeel	Beslisregel/bewijzen
1.	Beroepsgerichte eisen	<i>alle drie de kerntaken zijn met een voldoende of goed afgerond (compensatie is niet mogelijk)</i>
2.	Generieke taal- en rekenvaardigheden*	<i>Voor Nederlands heb je de examens van de 5 deelvaardigheden afgelegd. Het streefniveau is 2F* Voor Rekenen heb je het examen (of de deexamens) voor de 5 rekendomeinen op het streefniveau 3 afgelegd*</i>
3.	Loopbaan en Burgerschap	<i>Je hebt voldaan aan de inspanningseisen van de opleiding</i>
4.	Beroepspraktijkvorming (BPV)	<i>Alle gelopen drie stages tijdens je opleiding zijn afgesloten met 'behaald'</i>
5.	Keuzedelen	<i>Van elk gevolgd Keuzedeel heb je het examen afgelegd</i>

**Als bij de start van de niveau 3 opleiding blijkt dat het gevraagde generieke examenniveau voor Nederlands en/of Rekenen niet haalbaar zal zijn, komt de student in een leertraject. De examinering zal plaatsvinden in overeenstemming met het niveau van het leertraject. Deelname aan dit leertraject is verplicht.*

7.3 Examenplan: Overzicht examenonderdelen

Om te voldoen aan de diploma eisen doe je examens. Het examenprogramma van jouw opleiding vind je hieronder. Als de periode waarin een examen gepland staat wijzigt, ontvang je daarvan tijdig bericht.

7.3.1 Beroepsgerichte examenonderdelen

Examenplan Beroepsgerichte examenonderdelen									
Examen(s) en code	Examen-vorm	Kerntaak	Exameninhoud - Werkprocessen - Vakkennis & vaardigheden	Periode afname	Duur examen	Plaats afname	Resultaat	Weging	Eind resultaat
24PM3-A PW-PM-Ko-P-K1-W6	Praktijk examen	P1-K1	Huishoudelijk werk (Min. 3 huish. taken) (Extra) Productbeoordeling Schoonmaakwerkplan	5-6	30 min.	BPV/ School	OVG	1x	Behaald
24PM3-B PW-PM-Ko-P-K1-W4 PW-PM-Ko-P-K1-W5 PW-PM-Ko-B-K1-W6	Praktijk examen	B1-K1 P1-K1	Persoonlijke verzorging (Min. 2 tot 6 kinderen) (Extra) Productbeoordeling: Persoonlijke verzorging werkplan voor variatie van 4 pers. Z	5-6	45 min.	BPV/ School	OVG	1x	Behaald
24PM3-C PW-PM-Ko-P-K1-W2 PW-PM-Ko-B-K1-W2 PW-PM-Ko-B-K1-W3 PW-PM-Ko-B-K1-W4 PW-PM-Ko-B-K1-W5	Praktijk examen	P1-K1 B1-K1	Ontwikkeling stimuleren -(2 tot 4 kinderen) -4 activiteiten op behoefte kinderen (kunst, muziek, creatief, natuur) Productbeoordeling: Activiteitenprogramma Planning van activiteiten Reportage met onderbouwing Verantwoordingsverslag	7-8	6 weken 2 tot 2,75 uur uitvoeren	BPV/ School	OVG	1x	Behaald
24PM3-D PW-PM-Ko-P-K1-W1 PW-PM-Ko-P-K1-W3 PW-PM-Ko-B-K1-W1 PW-PM-Ko-B-K1-W7 PW-PM-Ko-B-K1-W8	Praktijk examen	B1-K1 P1-K1	Plan van aanpak begeleiding (6 dagen op 1 kind of 2 kinderen met eenzelfde probleem) Productbeoordeling: Rapportage van de ontwikkeling en behoeften en wensen van het kind Plan van aanpak Evaluatieverslag	9-10	6 weken 2 tot 2,5 uur uitvoeren	BPV/ School	OVG	1x	Behaald
24PM3-E PW-PM-Ko-B-K2-W1 PW-PM-Ko-B-K2-W2	Gesprek	B1-K2	De eigen deskundigheid Productbeoordeling: Persoonlijk ontwikkelplan Overzicht van verbeterpunten	11-12	4 weken 1 uur beoordelen	BPV/ School	OVG	1x	Behaald

Vaststelling resultaat per kerntaak

Kerntaak	Werkproces	Code examen	Naam examen	Periode afname	Resultaat	Eindresultaat
B1-K1	W1	22PM3-D	Plan van aanpak	9-10	O/V/G	V = minimaal 8 x 'V'
	W2	22PM3-C	Ontwikkeling stimuleren	7-8	O/V/G	G = minimaal 5 x 'G' en 3 x V'
	W3	22PM3-C	Ontwikkeling stimuleren	7-8	O/V/G	
	W4	22PM3-C	Ontwikkeling stimuleren	11-12	O/V/G	
	W5	22PM3-C	Ontwikkeling stimuleren	7-8	O/V/G	
	W6	22PM3-B	Persoonlijke verzorging	5-6	O/V/G	
	W7	22PM3-D	Plan van aanpak	9-10	O/V/G	
	W8	22PM3-D	Plan van aanpak	9-10	O/V/G	
B1-K2	W1	22PM3-E	De eigen deskundigheid	11-12	O/V/G	V = minimaal 2 x 'V'
	W2	22PM3-E	De eigen deskundigheid	11-12	O/V/G	G = minimaal 2 x 'G'
P1-K1	W1	22PM3-D	Plan van aanpak	9-10	O/V/G	V = minimaal 6 x 'V'
	W2	22PM3-C	Ontwikkeling stimuleren	7-8	O/V/G	G = minimaal 4 x 'G' en 2 x V'
	W3	22PM3-D	Plan van aanpak	9-10	O/V/G	
	W4	22PM3-B	Persoonlijke verzorging	5-6	O/V/G	
	W5	22PM3-B	Persoonlijke verzorging	5-6	O/V/G	
	W6	22PM3-A	Huishoudelijk werk	5-6	O/V/G	

7.3.2 Examenonderdelen generieke eisen voor taal en rekenen

Examenplan Nederlands									
Naam Examen	Examenvorm	Vaardigheid	Niveau	Periode afname	Duur examen	Plaats afname	Resultaat + weging (1 decimaal)		Minimaal te behalen voor diplomering
Nederlands Lezen/Luisteren 2F	Centraal examen	Lezen & Luisteren	2F	Vanaf P9	90 minuten	MBO Bonaire	Cijfer 1x	cijfer 1x	1.0
Nederlands Schrijven 2F	Instellingsexamen	Schrijven	2F	Vanaf P9	90 minuten	MBO Bonaire	cijfer 1x		
Nederlands Spreken 2F	Instellingsexamen	Spreken	2F	Vanaf P9	10 minuten	MBO Bonaire	cijfer 1x		
Nederlands Gesprekken 2F	Instellingsexamen	Gesprekken voeren	2F	Vanaf P9	15 minuten	MBO Bonaire	cijfer 1x		

Examenplan Rekenen									
Naam Examen	Examenvorm	Vaardigheid			Niveau	Periode afname	Duur examen	Plaats afname	Minimaal te behalen voor diplomering
Rekenen niveau 3	Instellingsexamen	-Grootheden en eenheden -De twee-en driedimensionale wereld -Verhoudingen herkennen en gebruiken -Procenten gebruiken -Omgaan met kwantitatieve informatie			MBO3	Vanaf P9	120 min	School	1,0

7.3.3 Onderdelen Loopbaan en Burgerschap

Examenplan Loopbaan en Burgerschap (Burgerschap is niet ingedeeld per dimensie, maar bij elk blok hoort een overkoepelend thema. Binnen elk thema komt meerdere dimensies aan bod)					
Code	Dimensies	Bewijsstuk	Periode	Plaats	Minimaal te behalen voor diplomering
24LPB	Eindgesprek Loopbaan 'De reflecterende beroepsbeoefenaar'	Bewijs eindgesprek Portfolio Zelfportret	12	School	Voldaan
24BUR-1	Blok BBL	Bewijs afronding blok BBL	Vanaf p1	School	Voldaan

7.3.4 Beroepspraktijkvorming (bpv)

Examenplan Beroepspraktijkvorming					
bpv-onderdeel	Beschrijving van het bpv-onderdeel	Periode	Duur	Manier van beoordelen	Resultaat
BPV-1	BPV Oriëntatie op de werkprocessen	BPV Leerjaar 1 (610 klokuren)	Periode 1 t/m 4	Eindevaluatie Praktijkbeoordelaar en de stagebegeleider , voldoende uren en aanwezigheid getekende POK	Behaald / niet behaald
BPV-2	BPV Begeleiden van kinderen bij hun ontwikkeling B1-K1-W1 t/m B1-K1-W8	BPV leerjaar 2 (610 klokuren)	Periode 5 t/m 8	Eindevaluatie Praktijkbeoordelaar en de stagebegeleider , voldoende uren en aanwezigheid getekende POK	Behaald / niet behaald
BPV-3	BPV Opvoeden en ontwikkelen van het kind in de kinderopvang P1-K1-W1 t/m P1-K1-W6 B1-K2-W1 B1-K2-W2	BPV leerjaar 3 (610 klokuren)	Periode 9 t/m 12	Eindevaluatie Praktijkbeoordelaar en de stagebegeleider , voldoende uren en aanwezigheid getekende POK	Behaald / niet behaald

7.3.5 Keuzedelen

Examenplan Keuzedelen						
Code	Examenvorm	Exameninhoud / werkprocessen	Periode afname	Duur examen	Plaats afname	Resultaat
K0072	Proeve	Ondernemend gedrag (geschikt voor niveau 3 en 4) D1-K1:Toont ondernemend gedrag voor innovatie in beroepsuitoefening en werkomgeving - D1-K1-W1 Onderzoekt zichzelf, zijn (werk)omgeving en verbetermogelijkheden - D1-K1-W2 Signaleert mogelijkheden voor verandering en innovatie - D1-K1-W3 Neemt initiatieven in en voor zijn werk	8	Examen opdracht 70 min & gesprek 20 min	BPV/ School	OVG
K0388	Praktijk	Ontwikkelingsgericht werken in de VVE (2 kinderen) - Erkende VVE methodiek - Stimuleer 1x taal-, 1x reken-, 1x motorische en 1x sociaal-emotionele ontwikkeling - Informeer en adviseer ouders Productbeoordeling: Schriftelijke VVE instructie	7	120 min	BPV/ School	OVG
Student maakt keuze uit de onderstaande twee keuzedelen:						
K1266	Praktijk	Specialist babyontwikkeling Voorbereidende opdracht: - Biedt specifieke opvang aan baby's - 2 baby's (0 – 18 maanden) Beoordeling: Examengesprek	11-12	30 min	BPV/ School	OVG
of						
K0793	Praktijk	BSO 4 – 8 jaar Voorbereidende opdracht: 3/ 4 activiteiten: 1x Schoolse Beoordeling: Examengesprek	11-12	30 min	BPV/ School	OVG

--	--	--	--	--	--	--

Je kunt Engels examineren door dit als extra keuzedeel te volgen. Bij een positief resultaat vindt vermelding van dit extra keuzedeel op het diploma en cijferlijst plaats.

Examenplan Engels Generiek										
Naam Examen	Examenvorm	Vaardigheid	Niveau	Periode afname	Duur examen	Plaats afname	Resultaat + weging (1 decimaal)		Eind- resultaat (geheel cijfer)	Minimaal te behalen voor diplomering
Engels Lezen/Luisteren A2	Instellingsexamen	Lezen	A2	Vanaf P9	90 minuten	School	Cijfer 1x	Cijfer 1x	Cijfer 1x	1,0
Engels Schrijven A1	Instellingsexamen	Schrijven	A1	Vanaf P9	60 minuten	School	Cijfer 1x	Cijfer 1x		
Engels Spreken A1	Instellingsexamen	Spreken	A1	Vanaf P9	Geen tijdslimiet	School	Cijfer 1x			
Engels Gesprekken A1	Instellingsexamen	Gesprekken Voeren	A1	Vanaf P9	Geen tijdslimiet	School	Cijfer 1x			

7 Belangrijke informatie over examens

8.1 Examenreglement

Iedere opleiding heeft regels voor het onderwijs en de examens. Het examenreglement van MBO Bonaire kun je vinden op de website. Daarin staat bijvoorbeeld hoe lang het duurt voordat je de uitslag van een examen krijgt, of wat je moet doen als je het niet eens bent met de uitslag. Ook regels over herkansingen, vrijstellingen of aangepaste examens vind je daar. De korte uitleg staat hieronder.

8.2 Herkansingen

Op het MBO Bonaire doe je op geplande momenten examen. Je hebt recht op één herkansing na het eerste examen. Als je ingeschreven staat als extraneus (een student die geen onderwijs volgt maar alleen examens doet) heb je geen recht op een herkansing na een examen.

Een extra herkansing aanvragen kan alleen als er sprake was van overmacht. Het aanvragen van een extra herkansing doe je bij de teamexamencommissie (TEC) van jouw opleiding.

8.3 Aangepaste examens

Het MBO Bonaire biedt studenten de mogelijkheid om op een aangepaste manier te examineren. Dit kan bijvoorbeeld als je dyslexie hebt. De TEC kan dan beslissen om een aanpassing te doen. Je kunt dan denken aan een examen met grotere letters of een verlenging van de examenduur. Voor alle aanpassingen geldt, dat de student deze aanvraagt bij de TEC.

8.4 Vrijstellingen

Ook voor het aanvragen van vrijstellingen kun je terecht bij de TEC. Je kunt een verzoek indienen als je bijvoorbeeld in een vorige MBO opleiding resultaten hebt gehaald die mee kunnen tellen voor je huidige opleiding. Bij het bepalen van vrijstellingen kijkt de TEC bijvoorbeeld of de resultaten echt overeenkomen met de eisen van de opleiding die je nu volgt. En hoe lang geleden je de eerdere resultaten hebt behaald en of die resultaten nu nog geldig zijn.